# Gudrun Schyman: Almedalen 2015

**Talare**
Gudrun Schyman
Partiordförande

**Datum**
6 juli 2015

**Plats**
Visby, Gotland

**Omständigheter**
Partiledare Gudrun Schyman håller tal i Almedalen året efter Feministiskt Initiativ gjort sitt bästa val genom tiderna. Partiet spred sin politiska vision och ideologi genom hemmafester där partirepresentanter kom hem till grupper samlade i någons bostad och diskuterade politik. I talet nämner Schyman hemmafesterna eftersom att scenen har rekvisita som ska likna en bostadsmiljö.

Och det är väl inget annat parti som skulle kunna göra om Almedalsscenen till ett homeparty. Det är inget annat parti som skulle med frisk mod ta sig an både väder och vind och det faktum att alla har förklarat veckan avslutad. Och så säger vi: Vi gör och vi kör. Ja, det är precis det som det handlar om. Och den energin och den glädjen och den självklarheten som vi har när Elin går in i regionfullmäktige här, eller Gita går in i Stockholms fullmäktige, eller Stina Svensson som står här någonstans går in i Göteborg och försvarar mänskliga rättigheter. Den energin och den kunskapen och den viljan och den övertygelsen imponerar på väldigt, väldigt många.

Och det är intressant, tycker jag, att titta på den här Almedalsveckan som har varit lite i backspegeln. Det är många journalister som har ägnat sig åt den och de trodde att det var helt slut, men vi vet ju att det är det inte. När jag tittar då lite så ser jag ju att den här energin omkring frågor som rör mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, hur ska vi nå jämställdhet, hur ska vi få en jämn representation, lönefrågan, våldet i samhället, allt det där som engagerade väldigt många förra året i Almedalen, som gjorde att de frågorna kom högt upp på den politiska dagordningen, kommer ni ihåg? Och feministflaggorna vajade och alla partier tävlade med varandra om vem som var värst och bäst feminist. Och många gick väl på det där, inte alla. 3,12 procent gick inte på det och på Gotland gick man inte på det och i Stockholm gick man inte på det, på många håll gick man inte på det, utan man förstod att ska de här frågorna också lyftas in i de parlamentariska rummen så behövs det en självständig ideologisk feministisk kraft som gör det och så röstar man på Feministiskt initiativ. Tillräckligt många var inte tillräckligt modiga när det gällde riksdagsvalet och det berodde väl helt enkelt på att de trodde på vad de andra sa. De lät sig väldigt

övertygande, en del. Kommer ni ihåg Björklund, han pratade om feminism utan socialism och vänstern pratade om feminism fett med socialism och vi pratade om feminism extra allt. Men det var liksom en tävlan där.

Och jag föreställer mig då att de som är feminister, för det finns feminister i flera andra partier än i vårt, att de måste vara gruvligt besvikna vid det här laget. För i år, vad har det varit i år? Jo, det har varit tyst. En öronbedövande tystnad kan man tala om. Inget parti med ett undantag, och det är Vänsterpartiet, annars har inget parti pratat om de här frågorna. Det har gjorts en undersökning i Svenska Dagbladet, tittat på hur många minuter ägnade partiledarna i sina tal åt de här frågorna och förra året så var det 39 minuter och i år var det fyra. Fyra minuter och då tror jag att 3,99 procent av det var i Vänsterpartiet. Det har varit tyst och då tänker jag så här: rimligen borde många känna sig väldigt lurade och då får man hoppas att den känslan övergår till den känslan som många har och har haft som har kommit till FI. Nej, nu får det vara nog. Nu får det vara nog med de här utfästelserna, nu får det vara nog med de vackra talen, nu får det vara nog med de här fraserna om varje människas lika värde och jämställdhet och rättvisa löner och bla bla bla som man har sagt i decennier efter decennier och så blir det inte och då måste man förstå att det krävs någonting annat än det som är. Och då måste man förstå att det krävs att vi organiserar oss och att vi driver frågorna både utanför och innanför parlamenten. Och det var ju många som förstod det under valrörelsen och det är väldigt många som har förstått att det här var inte bara någonting för den valrörelsen, utan det är framför allt för nästa, och för nästa, och för nästa.

Och jag kan ju tala om för er som finns här på Gotland, vi kom ju in i valet i totalt 13 kommuner. Och det är ju inte bara storstäderna och den stora staden Visby, utan det är ju också i Kiruna och det är i Gullspång och det är i Sala, för att bara ta några exempel, och vi är med och formar nya majoriteter på många håll. Det betyder mycket hur de här frågorna har hanterats och lyfts upp. Vi har kommit in med ny kunskap. Men ni ska också veta att i mellan 70 och 80 kommuner sitter det nu grupper som tog valrörelsen och valresultatet som intäkt för att organisera sig. "Nu börjar vi." Det var som en enda stor kick-off, brukar jag säga. Nu jävlar, nu kör vi. Så här kan vi inte ha det. Och de sitter nu och organiserar sig. De har bildat en styrelse, de har målat ett kommunalpolitiskt handlingsprogram och en lista i valet 2018. Jag kan tänka mig att Feministiskt initiativ kommer ställa upp i hundratalet kommuner, kanske fler, i nästa val. Och det ger en helt annan stabilitet. Det gör att den

typen av rörelse och vår som vi var med om, valåret 2014, kommer vi inte vara med om valåret 2018, men det kommer bli på ett annat sätt. Vi kommer vara med om det, men det kommer bli på ett annat sätt. Vi kommer vara förankrade, vi kommer ha organisation på ett helt annat sätt och det gör att vi kan med stor tillförsikt se oss an detta. Men vi ska inte ligga på latsidan dit.

Det jag tycker att debatten visar under den här veckan, det är en väldigt oroande utveckling. Och den utvecklingen tycker jag handlar om att det finns någon förskjutning i den politiska debatten. Det finns en förskjutning högerut. Vi kan se den i våra omkringliggande länder, vi kan se att den typ av partier som heter Fremskrittspartiet eller Dansk Folkeparti eller Sannfinländarna eller Sverigedemokraterna har den effekten på den politiska debatten att många lägger sig åt det hållet. Vi har ju hört flera partier här som har pratat om att uppehållstillstånden kanske inte ska vara permanenta från början och att vi kanske måste reglera invandringen och så vidare. Den typen av argumentation har nu fyllts på av flera andra partier och skalan förflyttar sig. Det som är i mitten är höger-vänster är fortfarande i mitten, men allting är en bit till höger. Och det här är ju en väldigt oroande utveckling, för samtidigt så ackompanjeras det av också lite nytt språkbruk som handlar om moral. Som handlar om utvecklingsmoral, tror jag Stefan Löfven pratade om och det är på det här temat: gör din plikt för att kunna kräva din rätt. Något parti pratade om att väckarklockorna skulle ringa. Och det andas på något sätt som att här är det en massa människor som har tänkt att lata sig och inte göra sin plikt och inte sätta klockan på ringning, och det här, så här kan vi inte ha det. Jag tror Björklund pratade om att vi har ett samhälle som curlar alldeles för många. Det vill säga att man kräver inte de hårda tag som man tycker att man ska kräva. Det här är också, det går hand i hand detta. Och det går också hand i hand med idéer om hur samhället ska se ut, hur den så kallade minsta beståndsdelen, familjen, ska se ut, de stereotypa könsrollerna och det i sin tur hakar i de här gamla idéerna om att vi ska vara en nation, att vi ska vara ett folk, en religion, en kultur, en typ av familj, ett kön och sedan ett komplement.

Och detta, detta är det som börjar prägla politiken och då är det väldigt viktigt att det finns andra röster. Och då är det väldigt viktigt att förstå att själva demokratifrågan är kärnan som vi måste bygga ifrån. Och jag saknar den debatten. Jag saknar den debatten när man pratar om en så otroligt viktig fråga som skolan. Det är många som har pratat om skolan. Det fungerar inte, det är för lite lärare, det är för stora klasser, man har skurit ner på elevhälsan, på

elevvården och det måste rustas upp. Absolut, det är för låga löner, absolut, helt med. Men det finns ett uppdrag som skolan också har, som vi behöver prata om, och det är att fostra till demokrati. Och vad betyder det? Jo, det betyder att också i skolan ska man kunna få lära sig vad det är att vara ett vi. För demokrati är vi. Det är vi som ska vara med och bestämma. Och skolan är också en arena för unga människor att lära sig att vara med och bestämma. Det kanske inte nödvändigtvis ska vara att lära sig vad röstlängd betyder, men det ska i alla fall vara lite åt idén om att man kan på olika sätt gå samman och att man kan organisera sig, att man kan göra sin röst hörd, att jag som individ. är en människa med rättigheter. Att mina erfarenheter är viktiga, att mina kunskaper är viktiga, att jag kan betyda någonting i en diskussion som förhåller sig skapande, i en diskussion som är situationen i klassrummet, i skolan eller i samhället. Att jag får komma som den jag är och bli sedd som den jag är och få vara med på mina villkor och delta i den diskussionen och det skapandet. Det är själva kärnan i demokratin och den måste skolan ta på allra största allvar. Och då måste man vidga diskussionen. Då handlar det inte bara om arbetsmiljö, det handlar inte bara om elevhälsa, det handlar om demokrati. Det handlar om en kunskap om vad det är att delta i ett samhälle där vi förväntar oss att bära ett medborgarskap, och den kunskapen förmedlas inte i skolan idag och den kunskapen förmedlas ingen annanstans heller. Vi som växte upp på 60- och 70-talet, vi fick den för att det var en sådan samhällsdebatt. Vi fick den utifrån för att det var en samhällskritisk debatt, en systemkritisk debatt. Idag är det inte det. Idag lever vi i slutändan av en era som kommer att betecknas som den mest superindividualistiska eran någonsin, där alla har reducerats till konsumenter, till ett stort fett jag och vi ska putsa på våra varumärken, vi ska göra våra val vid köksbordet, det formar våra liv, vi kan göra allt och vi kan inte göra någonting när det skiter sig, för det var ju mitt eget fel.

Och den utvecklingen, den utvecklingen är ett resultat av en väldigt medveten politik där man har sagt att du ska ta makten, det är du som ska ta makten över ditt eget liv, politikerna ska inte blanda sig i, du ska sitta vid köksbordet och lägga ditt pussel själv. Då har man också det totala ansvaret. Det här är en ideologisk svängning som skedde på 80-talet och som har blommat ut och går hand i hand med hela idén om att fragmentisera samhället och privatisera och bolagisera, ni vet allt det där. Och det har skapat en enorm psykisk ohälsa. För när samhälleliga systemfel görs om till individuella tillkortakommanden, då går människor sönder. Då går människor sönder. För vi har inga verktyg, och särskilt unga människor går sönder. Och den ohälsan är väldigt stor, den

psykiska ohälsan hos unga människor, och särskilt unga kvinnor. För unga kvinnor vänder detta inåt. Det blir självförakt, det blir självskadebeteenden av olika slag. Unga män vänder det utåt, och det blir våld. Det handlar om att försöka få kontroll över en situation som jag inte kan kontrollera. Kontroll över en inre smärta som man kan få genom att tillföra sig smärta. Kontroll över en yttre omgivning som är oförstående genom att sätta sig i respekt genom våld, som det är för män. Och det här är någonting som vi behöver ha ett demokratiskt samtal omkring. Och det samtalet handlar inte om pengar, utan det handlar om värden som inte går att mäta i pengar. Det handlar om människovärdet. Och det är någonting annat. Det är någonting större. Och det som gjorde, och det som har gjort att det kommer så många i feministisk initiativ, och att vi som är med, och ni som inte är med ska gå med, förstår ni, att vi blir så uppfyllda av det här är för att vi kommer som vi är och vi får göra det vi vill, och vi får göra det tillsammans med andra.

Och jag som ni ju vet är en gammal politisk räv, har ju aldrig någonsin varit med om att få bygga en folkrörelse på det sättet, med gemenskapen och kärleken i centrum. Att det är själva utgångspunkten. Rätten att vara människa. Rätten att vara en skapande människa. Rätten att få identifiera mig själv. Rätten att få ha vilka funktionaliteter som jag nu har, att få ha vilken sexuell identitet som jag nu har. Rätten att bli respekterad oavsett vilken hudfärg jag har. Rätten att bli identifierad som människa i första hand. Inte genom plånboken, inte genom kön, inte genom hudfärg, inte genom funktionalitet, inte genom ålder. Förstår ni? Jag blir 70 när vi går in i riksdagen. Jag tycker det är lysande, det är jag och Hillary Clinton. Nej men jag tror att det här, det här synsättet, den här ambitionen som vi har, att alltid lyfta människovärdet, är det som ger oss den styrka och det mod som vi behöver när vi går ut och har andra åsikter än vad andra har. För det har vi ju. Vi har ju gett oss ut här i Almedalen i en spännande framtidsdiskussion om arbete, till exempel. Vi har lagt fram en rapport om arbetstidsförkortning för att det behövs. Vi kan inte fortsätta med att ett gäng jobbar ihjäl sig och blir sjukskrivna och går in i väggen och ett annat blir sjukskrivna för vi har inga jobb. Det är ju superenkelt. Vi behöver ta ut de vinster som kommer i samhället till följd av ny teknik i gemensam välfärd istället för att vi sänker skatten och de som har mycket får mer. Istället för att sänka skatten kan man sänka arbetstiden. Det är en väldigt enkel matematik och det är ingen som tror att vi inte kan räkna längre, för det har ju visat att vi kan. Så det går väldigt bra att räkna på det sättet. Och då tycker vi att, nej, nu har vi haft så mycket skattesänkningar, nu är det så många som har berikat sig under de här

tiderna, så nu får vi sätta stopp för det. Nu sänker vi arbetstiden istället. Det görs, då får vi ta stegvis här, så att vi kommer ner i en arbetstid som är rimlig. Vi ligger efter i den frågan om vi jämför med andra delar i västvärlden, som alltså hela tiden har förkortat arbetstiden, vi har ökat våran på slutet. Så det där är en sån sak, och det är ju liksom tabu, men vi ska jobba, arbetslinjen och arbetslinjen och arbetslinjen. Vi kritiserar arbetslinjen, den är utformad på ett sådant sätt så att den utesluter väldigt många. För det är innanför och då är man med och då ska man jobba 110, 120, 130 procent och det innebär att väldigt många står utanför. Och den här gamla idén om att vi alla, det är också märkligt att många då i namn av jämställdhet driver att alla ska jobba mer. Och då är det ju som att vi får jämställdhet om alla kvinnor jobbar lika mycket som män. Det är ju det som är idén, och det är ju möjligt att vi skulle få mindre löneskillnader då, men de utplånas inte helt, men resten av livet, vad gör vi av resten av livet? Alltså livet är ju större än arbetslivet och den insikten tror jag vi är många som bär. Och nu står vi dessutom inför en framtid med automatisering och robotisering som ytterligare kommer att minska den tid som behövs för att göra de saker som vi hittills har gjort. Hurra, vad bra! Det är väl jättebra om vi kan jobba mindre och ta ut de välfärdsökningar som ny teknik och nya upptäckter innebär i mer välfärd för oss själva, i större frihet för oss själva. Dessutom så är det nödvändigt av miljöskäl. Vi kan inte tro att vi ska bara accelerera den materiella tillväxten och tro att det här enda jordklotet vi har skulle hålla för det. Vi har ett och vi uppträder som om vi hade fem. Det går liksom inte ihop. Så det finns många skäl till det här med arbetstidsförkortning och att kritisera den här arbetslinjen, och det är väldigt, väldigt tabu i Sverige och alla de andra partierna talar om: nu måste vi jobba mera och nya jobb och nya jobb och nya jobb.

Det krävs mod att gå ut och sticka ut både näsan och hakan. Och det krävs mod att ha den inställningen som bland annat Elin pratade om. Vi är emot militariseringen av säkerhetspolitiken. Och det kan man ju undra, hur är de funtade? Ser de inte, hör de inte här? Att för arton minuter sedan så startade ryska bombplan i Kaliningrad och snart är de här. Hör de inte, ser de inte vad ryssen gör och så vidare. Det är ju en oerhörd krigshets som pågår i våra medier och som drivs av många politiska partier. Och där säger vi nej. Och varför säger vi nej då? Ja, varför gör vi det? Varför tror vi inte att våldet är det som vi ska använda som verktyg när vi ska lösa de konflikter som naturligtvis finns och kommer att finnas mellan olika länder i olika delar av världen? Varför tror vi inte på det? För att vi tror inte på det ens när det gäller våra nära konflikter. Vi tror inte på det och vi kan ju se sambanden. Våldets syfte är makt och kontroll.

Det vilar på idén om att vi har könsbundna sätt att förhålla oss till konflikter, där mäns uppdrag är att försvara kvinnor och barn och territorier med vapen i hand. Det är ju det gamla konceptet som bygger ihop en förväntad maskulinitet med en militarism och en nationalism, som det handlar om i landets gränser. Den idén är oerhört föråldrad och vi menar att när vi ser den idén i de nära relationerna och ser vilka konsekvenser det får när män, absolut inte alla, men när män går in och är med i våld i nära relationer för att på något sätt beskydda kvinnor eller försvara kvinnor, så blir det precis tvärtom. Det här är ju ett gigantiskt våldsproblem som vi har i alla våra samhällen, lokalt, regionalt, internationellt och globalt. Ett krig mot kvinnorna som enligt Världshälsoorganisationen skördar fler dödsoffer än någon militär konflikt eller någon epidemi någonsin har gjort. Det är ett verkligt våld som pågår dagligen, stundligen, nattligen över hela världen och trasar sönder tusentals kvinnors liv i Sverige, säger statistiken, om vi tittar på misshandel, och förstör massor med barns möjligheter att utveckla en bra framtid. Barn som lever i relationer med våld och som lever med våldstrauman för resten av livet. Detta är ett gigantiskt våldsproblem, precis som det är med det våldet som vi har i namn av heder. Där unga människor, unga kvinnor eller unga män förvägras att leva sina liv för att man då sätter ur spel den hierarki som finns om man inom en familj eller en släkt. Vi har ett våld och ett förtryck som är faktiskt och som är gigantiskt i våra samhällen och detta menar vi är grunden för att vi måste förstå hur våldets mekanismer fungerar. För det finns också i samhället i övrigt. Det finns nu i de allt mer beväpnade gängvålden som finns i våra storstäder. Det handlar om territorier. Det handlar om revir. Och vi har det i de internationella relationerna, där stormakter anser sig ha rätt att med vapen hot och också utlöst våld, vapenvåld, lägga beslag på territorier som är geopolitiskt viktiga eller strategiska i ett stormaktsbygge. Detta är samma våld och samma syfte och vi ser hur det blandas ihop. Vi ser hur kvinnor är utsatta och skändade vid militära konflikter. Så fort en konflikt beväpnas, var än den är, så blir kvinnor utsatta. Och den här bilden, det här sammanhanget, de här sambanden måste vi förstå. Och då måste vi ta tag i hela det komplexet. Och vi säger då att vi måste bryta med militariseringen, vi måste bryta ner den idén som idag är lagd på gruppen män om att försvara kvinnor och barn och med vapen i hand territorier. Vi måste bryta kopplingen mellan manlighet, maskulinitet och nation och nationalism. Och det, och det är också den bild som gör att vi säger att Sveriges roll i den internationella politiken ska vara, utifrån att vi är ett alliansfritt land, att arbeta för. Att avväpna konflikter. Att tidigt identifiera konflikter, ha early warning-system, sätta in konfliktförebyggande åtgärder. Det handlar om demokrati,

dialog, diplomati, humanitära insatser, stärka kvinnors ekonomiska självständighet, se till att barnen kommer i skola och så vidare och så vidare. Alla vet vad som behöver göras, för man gör det efteråt, och vi säger: gör det före. Det är väldigt enkelt.

Men det betyder också att Sverige måste frånträda sin roll av att vara en aggressiv vapenexportör. Sverige har fortfarande en vapenindustri. Den är inte särskilt svenskägd, men den finns i Sverige, den ger jobb här. Det är en vapenindustri som deltar i den internationella kapprustningens allt mer högteknologiska vapenutveckling, där västvärldens industrier säljer de här högteknologiska vapnen till länder i vad man kallar för utveckling. Det här är en skam. Det här deltar Sverige i genom till exempel försäljningen av JAS-plan. Vi gjorde det under utpressningsliknande former till Sydafrika, när Sverige sålde JAS-plan dit. Vi gör det nu till Brasilien, som har gigantiska fattigdomsproblem, som precis som Sydafrika då behövde sina pengar till husbyggen, till AIDS-bekämpning, till fattigdomsbekämpning och så vidare. Nej, det blev JAS-plan i Sydafrika som de skulle använda till vadå? Ja, det var ingen som visste. De hinner inte ens komma upp förrän de är utanför landet. Vad skulle de göra? Det fanns ingen säkerhetspolitisk bedömning överhuvudtaget som gjorde detta försvarbart, utan det handlade om att betala tillbaka. Det handlade om att hela den svenska industrin kom ner och sa att de skulle öppna massa dörrar och starta massa projekt och det skulle bli massa jobb. Det blev noll. Det blev noll. Det är en skandal detta. Det blev noll när man tittar i böckerna. Det pågick någonting under ett år, sen stängde alla ihop. Det blev noll. Och så många människor som blev så lurade av detta gigantiska vapenindustriella komplex, och där måste Sverige stänga igen. Om vi ska ha en annan roll i världen, vilket vi ska ha, då måste vi stänga igen. Och det betyder inte, det betyder att vi får stoppa all vapenexport, det betyder att vi får ställa om vapenindustrin till civil produktion. Och det är inget konstigt det heller. Nej, det har faktiskt utretts till och med hur det ska göra. En socialdemokratisk nedrustningsminister som hette Inga Thorsson jobbade med detta. Hon drev frågan internationellt, hon drev frågan i FN, hon fick hela FN med sig på sig. Alla FN:s medlemsländer skulle göra en studie för omställning av vapenproduktion till civil produktion. Och hon gjorde den för Sverige, det var så här många böcker. Det hamnade i en byrålåda. Jag känner till det för jag var verksam i den europeiska fredsrörelsen på 80-talet och jag tog böckerna och jag tog henne och åkte på fredsmöten i Europa. Det går att ta tillvara på den kunskap och den kompetens som finns inom industrierna. Det går att omsätta detta i civil produktion, självklart, på samma

sätt som det går att ställa om det militära försvaret till civila angelägenheter. Vi säger inte att varenda sak som militären gör är kass. Vi behöver bevakning, kustbevakningen till exempel, den är väl jättebra men den behöver ju inte vara militär. Men de behöver ut och titta och se om det har blivit oljeutsläpp eller annat. Vi behöver ha flyg som spanar, som kan upptäcka också om det har blivit stora miljöföroreningar. Det behövdes flyg när det brann som sjutton i Bergslagen, kommer ni ihåg för något år sedan? Jag menar, det är massa saker som behövs, massa saker som behövs i samhället för att göra samhället mindre sårbart. Låt det få vara, men det behöver inte vara i namn av militarism. Det är det som är den stora skillnaden.

Vi är ensamma om den här hållningen än så länge bland de politiska partierna. Vi har ett mäktigt stöd för de här idéerna, för de här åsikterna. Vi har ett mäktigt stöd för den åsikten som blir en följd av detta, nämligen att Sverige ska inte skriva på ett värdlandsavtal med NATO och Sverige ska inte bli medlemmar i NATO. Man blir förvånad, tycker jag, när man får höra argumentationen om NATO-medlemskap. "Ja, men Sverige är ett litet land och vi kan ju inte försvara oss mot Ryssland militärt." Nej, det kan vi inte. Har vi aldrig kunnat gjort. Kommer vi aldrig kunna göra. Det är bara att inse. Och vad gör vi då? "Ja, men det är därför vi måste gå med i NATO." Jaså? Då flyttar vi ju gränsen hit. Då blir ju vi slagfältet. Är det att bli tryggare? Är det säkerhet? Att vi ska vara själva slagfältet. Nej, det är det naturligtvis inte, utan vi måste jobba på det här andra sättet. Vi har diskuterat den här frågan i Feministiskt initiativ. Vi konstaterar, som jag sa, att vi är ensamma om den här uppfattningen, men det finns ett brett stöd i en fredsrörelse, i en "nej till NATO-rörelse". Vi kommer att använda det faktum att i år är det 70 år sedan bomben föll över Nagasaki och Hiroshima. Den 9 augusti kommer vi att uppmana så många som möjligt att gå ut i manifestationer mot militarism och för ett upprop mot att skriva på det här värdlandsavtalet som ska göra att NATO kan flytta hit och ha sina högkvarter här och i och med det också säga nej till medlemskap i NATO.

I Simrishamn, för där har vi ett möte på hamnplan klockan tre på eftermiddagen. Och kan ni inte åka dit så ordna någonting själva där ni är, där ni finns. Och vi går ut från Feministiskt initiativ och bjuder in brett: partier, organisationer, folkrörelser, fackföreningar. Det finns en stark vilja att höja rösten i de här frågorna. Och det intressanta är att nu har ju debatten blivit så lång så att när icke-militärer höjer rösten så blir det: Va? Ska ni komma och säga någonting? Vi hade en artikel i Dagens Nyheter, av Stina Oscarson, regissör,

debattör och så vidare, och det var många som hade skrivit på, och då så kunde man höra så här: “Va? Ska kulturarbetare uttala sig om försvaret? Det vore ju som om försvaret skulle uttala sig om kulturpolitiken.” Ja, det vore väl väldigt bra det. Eller hur? Men det är som att det har blivit en expertfråga. Säkerhetspolitiken handlar ju om oss. Det är vår säkerhet. Det är det som är demokratin. Demokrati är vi. Säkerhetspolitiken ska handla om människors säkerhet, och här är vi de människorna. Så självklart ska vi ta ton i den här debatten, Vi ska höja rösten, och vi ska göra det möjligt för många fler att vara med.

Så jag vill sluta det här med den uppmaningen, och det betyder ju att vi behöver inte bli så sentimentala, för på ett eller annat sätt så kommer vi att träffas igen den 9 augusti.

Tack ska ni ha.

**Källa**
Transkriberat från videoinspelning: Gudrun Schymans partiledartal under Almedalen 2015!, publicerad på YouTube, uppladdad av "Feministiskt initiativ", 8/7 2015 (Transkriberat 17/11 2026)  

**Taggar**
Feministiskt Initiativ, Politiska tal

**URI**
https://www.svenskatal.se/tale/gudrun-schyman-almedalen-2015